

ARBEIDSRECHTBANK VAN BRUSSEL

25ste kamer - openbare zitting van **23 -06- 2009**
VONNIS

A.R.. nr 355/08

Aud. nr

Arbeidsovereenkomst-arbeider

Rep. nr **09/**

tegensprekelijk vonnis

013845

IN ZAKE :

De heer Frederic M
wonende te

eisende partij, vertegenwoordigd door de heer Gerrit Jappens, syndicaal
afgevaardigde en volmachtdrager van het ACV-Brussel

TEGEN:

1. BVBA ADRIBAT,
met zetel gevestigd Doggeweg 58 te 1930 Zaventem

2. De heer Philip
wonende

A.

verwerende partijen, vertegenwoordigd door Mter. Kathleen Bury loco Mter Gauthier
Lambeau en Mter Gregory Van Witzenburg, advocaten te 1050 Brussel

Gelet op de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek;
Gelet op de wet van 15 juli 1935 op het gebruik van talen in gerechtszaken.

I. Procedure.

De rechtbank nam kennis van:

- de dagvaarding van 31 december 2007
- de conclusies van partijen
- de dossiers van partijen

De verzoeningspoging op de openbare zitting van 21 april 2009 mislukte.

De partijen hebben gepleit op dezelfde zitting waarna de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen.

II. De vorderingen.

Eiser vordert de verweerders solidair of in solidum, de ene bij gebreke aan de andere, te veroordelen tot betaling van:

- a) 5.056,53 euro wegens niet betaling vergoeding "meervoudig ontslag"
 - onder vorm van vergoeding "meervoudig ontslag" waar gericht tot eerste gedaagde;
 - waar gericht naar tweede gedaagde:
 - In Hoofddorde onder vorm van vergoeding "meervoudig ontslag" ten titel van herstel in natura;
 - In Ondergeschikte Orde onder vorm van schadevergoeding;
- b) 2.155,36 euro wegens niet betaling premie voor werken op grote hoogte
 - onder vorm van premie waar gericht tot eerste gedaagde;
 - waar gericht naar tweede gedaagde:
 - In Hoofddorde onder vorm van premie ten titel van herstel in natura;
 - In Ondergeschikte Orde onder vorm van schadevergoeding;
- c) 353,48 euro wegens niet betaling pro rata eindejaarspremie 2006
 - onder vorm van eindejaarspremie waar gericht tot eerste gedaagde;
 - waar gericht naar tweede gedaagde:
 - In Hoofddorde onder vorm van eindejaarspremie ten titel van herstel in natura;
 - In Ondergeschikte Orde onder vorm van schadevergoeding;

Alle bedragen meer de wettelijke en/of vergoedende en/of moratoire intresten alsook de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, in hoofde van eiser begroot op 131,00 euro. dagvaardingskosten;

III. De feiten

Eiser was sinds 2 september 2004 in dienst van de bvba ATECO.

Op 31 maart 2005 werd de arbeidsovereenkomst in onderling akkoord beëindigd.

Vanaf 1 april 2005 trad eiser in dienst van de bvba RUPABERO (eerste verweerster).

De heer A. (tweede verweerder) was zaakvoerder en oprichter van de bvba ATECO. Hij was sinds 1 januari 2002 ook zaakvoerder van de bvba RUPABERO (eerste verweerster). Partijen vermelden niet of hij ook vennoot is.

Eiser werd op 1 februari 2006 ontslagen met een opzeggingsvergoeding gelijk aan 35 dagen loon.

Op 5 april 2006 schreef de vakorganisatie van eiser en een aantal van zijn collega's aan de werkgever:

" ...

Betreft: meervoudig ontslag

Recent bent u overgegaan tot het ontslag van arbeiders.

De Nationale Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de sector "Electriciens" voorziet echter in een bepaalde procedure die door de werkgever ingeval van "meervoudig" ontslag dient gevolgd te worden.

Dit is duidelijk niet gebeurd en bijgevolg eisen betrokken werknemers de toepassing van de sanctieclausule die in de conventie is voorzien, met name de betaling van een dubbele opzeggingsvergoeding.

... "

De bvba ATECO werd op 18 april 2006 failliet verklaard.

Op 22 augustus 2006 wijzigde de naam van de bvba RUBABERO in "ADRIBAT"(eerste verweerster).

IV. Bespreking

1. De vergoeding wegens "meervoudig ontslag".

De werkgever heeft als activiteit de installatie van zendmasten voor telecomoperatoren. Hij ressorteert onder het Paritair Subcomité 149.1 van de electriciens (installatie en distributie) Daarover bestaat geen betwisting.

De vordering van eiser is gesteund op de volgende bepalingen van de CAO betreffende de werkzekerheid van 24 juni 2003 die werd gesloten in dit Paritair Subcomité 149.1 (algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 15 juli 2004, B.S. van 28 september 2004):

Afdeling 2 : Definities

Artikel 3

Als "ontslag" wordt beschouwd : elk ontslag om economische, financiële, structurele, technische en alle andere redenen onafhankelijk van de wil van de werklieden, met uitzondering van het ontslag om dringende redenen.

Artikel 4

Als "meervoudig ontslag" wordt beschouwd : een ontslag van ten minste 3 werklieden in ondernemingen met 23 werklieden en mind. van tenminste 5 werklieden in ondernemingen van 24 tot 47 werklieden, van tenminste 6 werklieden in ondernemingen met 48 tot 79 werklieden en van tenminste 8 % van de werklieden in ondernemingen met 80 werklieden en meer, dit alles in de loop van een periode van zestig kalenderdagen.

(...)

Afdeling 3 : Procedure**Artikel 5**

Wanneer zich onvoorziene en onvoorziene economische en/of financiële omstandigheden zouden voordoen waardoor bijvoorbeeld tijdelijke werkloosheid of andere equivalente maatregelen sociaaleconomisch onhoudbaar worden, zal de volgende sectorale overlegprocedure - tijdens de welke niet tot ontslag kan worden overgegaan - worden nageleefd :

1. Wanneer de werkgever van plan is over te gaan tot ontslag van meerdere werknemers, dat als meervoudig ontslag kan worden beschouwd, licht hij voorafgaandelijk de ondernemingsraad of, bij ontstentenis, de vakbondsafvaardiging in. In geval er geen ondernemingsraad of vakbondsafvaardiging bestaat, licht hij voorafgaandelijk en individueel de betrokken werknemers schriftelijk in.
2. Binnen de vijftien kalenderdagen na de informatie aan de werknemersvertegenwoordigers moeten de partijen op ondernemingsvlak besprekingen starten over de maatregelen die ter zake kunnen genomen worden. Leidt dit overleg niet tot een oplossing, dan wordt binnen de acht kalenderdagen na de vaststelling van een niet-akkoord op ondernemingsvlak, een beroep gedaan op het Verzoeningsbureau op initiatief van de meest gerede partij.
3. Ingeval er geen ondernemingsraad of vakbondsafvaardiging bestaat in de onderneming, kan, binnen de vijftien kalenderdagen na de informatie aan de werknemers, dezelfde overlegprocedure worden ingeleid op initiatief van de vakbondsorganisaties die de werklieden vertegenwoordigen.

(...)

Afdeling 4 : Sanctie**Artikel 6**

Bij niet-naleving van de procedure bepaald in artikel 5, moet de in gebreke zijnde werkgever, naast de normale opzeggingstermijn, aan de betrokken werknemers een vergoeding betalen.

Deze vergoeding is gelijk aan tweemaal het loon verschuldigd voor de genoemde opzeggingstermijn. In geval van betwisting wordt beroep gedaan op het verzoeningsbureau op vraag van de meest gerede partij.

De rechtbank stelt hetvolgende vast:

- verweerders erkennen dat eiser werd ontslagen om economische redenen;
- de vakorganisatie en de werkgever zijn op 30 juni 2006 bijeengekomen voor het Verzoeningsbureau van het Paritair Subcomité 149.1 van de electriciens (installatie en distributie) en het Verzoeningsbureau oordeelde, na de partijen te hebben gehoord, dat de CAO had moeten toegepast worden;
- de werkgever toont tegenover de rechtbank niet eens aan hoeveel werklieden hij in dienst had en hoeveel werklieden in de periode van 60 dagen waarin het ontslag van eiser plaatsvond, werden ontslagen. Hij gaat niet in op het verzoek van eiser om het personeelsregister neer te leggen. Verweerders leggen slechts een verklaring neer van twee voormalige bedienden (Martine J. en Eric T.) die stellen dat twee andere werknemers (M. en M.) op hun eigen verzoek zouden zijn ontslagen.
- verweerders gaan echter niet in op de volgende pertinente argumentatie van eiser: *dat hij in feite meer dan 5 ontslagen moeten geweest zijn: naast M. en M. en het ontslag van eiser zelf, samen met collega Bartholomeusen diezelfde dag, heeft eiser immers nog weet van het ontslag van de heren Patrick B. en Sarie A. een korte tijd later, omstreeks 9 februari 2006; en kort daarop zou ook de heer Benoit T. hetzelfde lot ondergaan; dit geeft al een totaal van 7 ontslagen in een periode van 60 dagen. Het ontslag van M. en M. moet in die*

omstandigheden dan zelfs niet bewezen worden om aan het bij CAO vereiste aantal te komen; de vakorganisatie van eiser is er steeds van uit gegaan dat het om een onderneming met tussen de 24 tot 47 werklieden gaat en controleerde dus op minstens 5 ontslagen; nergens wordt evenwel precies aangetoond welke de orde van grootte in feite was; het zou dus mogelijk kunnen zijn dat op het ogenblik van de ontslagen de onderneming minder dan 24 werklieden telde en dus reeds een ontslag van minstens 3 een meervoudig ontslag vormde; ook hier kan enkel neerlegging van het volledig personeelsregister uitkomst bieden.

Al deze feitelijke elementen samen leveren voldoende zekere vermoedens op die bewijzen dat de werkgever wel degelijk de procedure bepaald in de CAO had moeten volgen alvorens tot het ontslag van eiser over te gaan. De vergoeding bepaald in artikel 6 van de CAO is verschuldigd.

Eiser berekent deze vergoeding correct als volgt, zonder dat de werkgever deze berekening betwist: tweemaal loon opzeggingsvergoeding, of $5 \text{ weken} \times 2 = 10 \text{ w} \times 505,635 = 5.056,53 \text{ EUR}$.

2. De premie voor werken op grote hoogte.

Eiser steunt deze vordering op de volgende volgende bepalingen van de CAO betreffende de premie voor ongezond en gevaarlijk werk van 1 juni 1993 die werd gesloten in het Paritair Subcomité 149.1 (B.S. 9 augustus 1995):

2. Werken op grote hoogte

Artikel 4

De werken regelmatig uit te voeren op een hoogte boven een stabiel niveau of op een onstabiel niveau geven in alle gevallen recht op een betaling van een premie van 10 pct.

Onder stabiel niveau wordt verstaan: een niveau dat alle waarborgen inzake veiligheid biedt (bv. : een beschermde stelling, een beschermingscel, een hoogwerker met borstwering, een ladder voor zover de voeten van de arbeider een hoogte van 4 meter vanaf de grond niet overschrijden).

Artikel 6 van de CAO bepaalt dat de premie 15 % bedraagt vanaf 1 juni 1993.

Het lijkt dat eiser inderdaad recht had op deze premie om de redenen die hij uiteenzet in conclusies:

- *eiser was aangeworven voor de afdeling telecom. Dit hield in het plaatsen van antennes van de grote gsm-operatoren op onder meer pylonen en de buitenzijde van water- en kerktorens. Hij beschikte daarvoor over het nodige materiaal (klimgordel, touwen, zekeringsmateriaal zoals musketons e.d.) om zich als alpinisten op en rond de pylonen en gebouwen te bewezen. Ze werkten veiligheidshalve met zijn tweeën aan een opdracht. De installatie van de apparatuur vond dan ook steeds op grote hoogte plaats. Het ging om hoogtes van 30 à 45 meter.*
- *op de als stuk 13 afgedrukte openingspagina van hun website werd Rupabero aangeprezen voor "Acrobatic & Building Works" en geeft hierna de voordelen die dit met zich meebrengt: "Geen steigers, geen hoogtewerkers, geen hinder en overlast,*

verkeer en toegankelijkheid verzekerd". Verder spreken de foto's op de website voldoende voor zich: het gaat om werken op uitzonderlijke hoogtes a.d.h. van alpinistentechnieken.

De rechtbank stelt vast dat verweerders op geen enkel wijze aantonen dat eiser – in tegenstelling tot wat volgt uit voormelde feitelijke elementen – geen recht zou hebben op de premie.

Eiser berekent deze vergoeding correct als volgt, zonder dat de werkgever deze berekening betwist: 15 % van 14369,04 euro = 2155,36 euro

3. De eindejaarspremie.

Eiser heeft recht op een pro rata eindejaarspremie voor 2006 die hij correct berekent als volgt:

Referteperiode= 01-12-2005 tot 01-02-2006= 9 weken

A	B	C	D	
weken	uurloon	arbeidsduur	premie	$((A \times B \times C) + D) \times 8,33\%$
9	10,25	40	15%	353,48355

(artikelen 3, 4 en 9 van de CAO van 24 juni 2003 betreffende de eindejaarspremie gesloten in het Paritair Subcomité 149.1, algemeen verbindend verklaard bij K.B. van 5 mei 2004, B.S. 23 juni 2004).

4. Schuldenaar van de voormelde vergoedingen.

(1)

Uit de stukken van eiser blijkt dat hij met de bvba RUPABERO een arbeidsovereenkomst sloot en dat het deze bvba was die een einde stelde aan de overeenkomst. De heer A ondertekende de arbeidsovereenkomst en de ontslagbrief niet in eigen naam maar namens de vennootschap, waarvan hij de zaakvoerder was.

Artikel 61 §1 van het Wetboek Vennootschappen bepaalt “ De vennootschappen handelen door hun organen waarvan de bevoegdheden worden vastgesteld door dit wetboek, het doel en de statuten. De leden van deze organen zijn niet persoonlijk verbonden voor de verbintenissen van de vennootschap.”

(2)

In een arrest van 7 november 1997 oordeelde het Hof van Cassatie: “dat, wanneer een contracterende partij, voor de uitvoering van haar contractuele verbintenis, handelt door een orgaan, een aangestelde of een agent, diens aansprakelijkheid buiten overeenkomst alleen in het gedrang kan komen, indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming

niet aan een contractuele verbintenis, maar aan de algemene voorzichtigheidsverplichting oplevert en indien die fout een andere schade heeft veroorzaakt dan die welke voortvloeit uit de wanuitvoering van de overeenkomst;”(www.juridat.be)

In dit arrest verklaarde het Hof van Cassatie de principes van de quasi immuniteit van de uitvoeringsagent, zoals voor het eerst toegepast in het Stuwadoersarrest van 7 december 1973 (A.C., 1974, 395) dus niet alleen toepasselijk op de aangestelde en de hulpagent, maar ook op het orgaan van een vennootschap. (vgl. GEENS, K., overzicht van rechtspraak vennootschappen 1992-1998, T.P.R., 2000, 307; BIHAIN, L. "Responsabilité des dirigeants de sociétés à l'égard des tiers", J.T.T., 2006, 421).

Een constante daarbij is evenwel dat volgens het Hof van Cassatie deze principes niet toepasselijk zijn indien de fout van de vennootschapsmandataris of de aangestelde een misdrijf uitmaakt (zie b.v. Cass. 16 februari 2001, Pas. 2001, I, 301, en Cass. 26 oktober 1990, www.juridat.be, Cass. 1 juni 1984, R.W., 1984-85,478).

Zo besliste het Hof van Cassatie meer bijzonder met betrekking tot het sociaal strafrecht in een geval waar de tekortkoming aan een contractuele verbintenis tevens een misdrijf uitmaakt: "dat de vordering tot betaling van achterstallig loon als herstel in natura van de door het misdrijf "niet-betaling van het verschuldigde loon" veroorzaakte schade niet alleen tegen de werkgever (kan) worden ingesteld, maar ook tegen een aangestelde of lasthebber die zich in de zin van artikel 42 van de Loonbeschermingswet aan dit misdrijf schuldig heeft gemaakt"(arrest van 22 januari 2007, SO50095N, www.juridat.be).

(3)

Eiser steunt zijn vordering op artikel 56 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, dat bepaalt:

"Onverminderd het bepaalde in de artikelen 269 tot 274 van het Strafwetboek worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met een geldboete van 26 tot 500 F, of met één van die straffen alleen:

- 1. de werkgever, zijn aangestelden of lasthebbers die zich schuldig hebben gemaakt aan overtreding van een verbindend verklaarde overeenkomst;*
- 2. ieder die het krachtens deze wet geregelde toezicht heeft verhinderd."*

De drie hierboven (onder 1,2,3) vermelde CAO's verplichtten de werkgever, de bvba RUPABERO, tot de betaling van een eindejaarspremie en een premie voor werken op grote hoogte en tot naleving van de bijzondere ontslagprocedure, en bij gebreke daarvan, tot betaling van de bijzondere vergoeding.

(4)

De zaakvoerder, de heer A , had persoonlijk geen enkele wettelijke of conventionele verplichting om deze vergoedingen aan eiser te betalen. Als zaakvoerder was hij wel degene die ervoor moest zorgen dat de CAO's werden nageleefd door de vennootschap.

Het staat vast dat de vennootschap de CAO's heeft overtreden en daardoor een misdrijf heeft begaan. Waar de heer A de enige natuurlijke persoon blijkt te zijn die de

vennootschap leidde en de bevoegdheid en het gezag had om te beslissen over de aanwerving, het ontslag, de verloning en de naleving van de wetten in dat verband, overtrad hij, minstens als lasthebber van de vennootschap, zoniet als werkgever, de CAO's en heeft hij bijgevolg eveneens een misdrijf begaan als bepaald in artikel 56 van de wet van 5 december 1968. De wet stelt immers als daders strafbaar "de werkgever, zijn aangestelden of lasthebbers" (zoals in vele sociale wetten het geval is).

Het Hof van Cassatie besliste:

- "dat, wanneer een rechtspersoon een misdrijf heeft begaan door te verzuimen een wettelijke verplichting na te leven, de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor het misdrijf berust op de natuurlijke personen, organen of aangestelden, die, belast met het nakomen van deze verplichting voor rekening van de rechtspersoon, verzuimd hebben dit te doen; (Cass., 25 april 1989, A.C., 1988-89,990);
- dat in deze strafbepaling, waarin de wet de personen aanwijst aan wie een misdrijf kan worden toegerekend met de termen "aangestelden of lasthebbers" bedoeld worden de aangestelden of lasthebbers die bekleed zijn met het gezag of de nodige bevoegdheid om effectief voor de naleving van de wet te waken, zelfs al is die bevoegdheid in de tijd of naar de plaats beperkt; (Cass. 15 september 1981, R.W., 1981-82, 1123)."

Vgl. de uitgebreide rechtsleer: DERUYCK, F., Daderschap en verantwoordelijkheid voor sociale misdrijven, nrs.5-10, in Van Limbergen, G, ed. "Sociaal Strafrecht", Maklu, 1998; CLESSE, CH.-E., "L'imputabilité d'une infraction de droit pénal social à une personne physique", nrs.8-12 in "Droit Pénal Social, Actualités et prospectives", Anthemis, 2007; BOSLY, H., "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de lasthebber of de aangestelde in het sociaal strafrecht", noot onder Cass., 15 september 1981, R.W., 1981-82, 1124.

(5)

Het gaat in dit geval om zogenaamde reglementaire misdrijven of misdrijven uit onachtzaamheid waarbij de wet de loutere overtreding van de wet of de CAO strafbaar stelt, zonder daarbij het morele element van het misdrijf te preciseren. De wet vereist dus geen opzet of bijzonder opzet. De onachtzaamheid volstaat (ARNOU, P., "Het moreel bestanddeel van het misdrijf: oude nieuwe wegen doorheen het moeras", A.J.T., 1999-2000, 27). Daarbij is slechts vereist dat het misdrijf toerekenbaar is aan de dader, dit wil zeggen dat hij *vrij en bewust* handelde en dus schuldbekwaam is.

Zo bevestigde het Hof van Cassatie in een arrest van 3 oktober 1994 (www.juridat.be) in een geschil tussen de RZS en een vereffenaar die regelmatig de driemaandelijks aangiften inzake sociale zekerheid had gedaan maar stelselmatig had nagelaten de desbetreffende bijdragen te betalen; dat de materiële overtreding van een wets- of verordeningbepaling op zichzelf een fout uitmaakt die leidt tot de strafrechtelijke en burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de dader, mits die overtreding vrij en bewust is begaan. (de oorspronkelijke Franse tekst van het arrest vermeldt "librement et consciemment", en werd vertaald in "willens en wetens" in de Nederlandstalige versie van het arrest, daar waar de nauwkeurigere vertaling "vrij en bewust" is; zie verder onder randnummer 6 de bespreking van het begrip "wetens en willens" in artikel 5 Strafwetboek ("sciemment et volontairement" in de Franse wettekst).

Niets wijst erop dat verweerders niet vrij en bewust handelden. Zij beweren dit ook niet. Zij waren respectievelijk uitbater en zaakvoerder van een gespecialiseerd bedrijf. Zij voerden het gezag over meerdere personeelsleden en waren dus in staat om zich te

informereren over de toepasselijke reglementering.

Het blijkt niet en verweerders beweren ook niet dat er sprake zou zijn van een rechtvaardigingsgrond of een schulduitsluitingsgrond (b.v. overmacht, onoverwinnelijke dwaling, noodtoestand). Goede trouw op zich volstaat alleszins niet (vgl. RAUWS, W., Sociaalrechtelijke misdrijven en hun strafbaarstelling, nrs. 63-64, in Van Limbergen, G, ed. "Sociaal Strafrecht", Maklu, 1998; BUYSENS, H. "Bestuurdersaansprakelijkheid bij loonmisdrijf en overmacht", noot onder art. 17. Ieper, 26 oktober 2007, R.W., 2008-2009, 883 en zeer uitgebreid KEFER, F., Précis de droit pénal social, Anthemis, Luik, 2008, p 52-60 en p 64-79).

(6)

Blijft dan nog dat de heer A op strafrechtelijk vlak zou kunnen genieten van de *strafuitsluitende verschoningsgrond* op basis van het artikel 5 van de Strafwet met betrekking tot de strafbaarheid van rechtspersonen (ingevoegd bij wet van 4 mei 1999). Dit artikel bepaalt immers "Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft gepleegd kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld." ("sciement et volontairement" in de Franse wettekst).

Het Hof van Cassatie besliste in dat verband

"dat overeenkomstig artikel 5, tweede lid, tweede zin, Strafwetboek de geïdentificeerde natuurlijke persoon samen met de verantwoordelijke rechtspersoon kan worden veroordeeld indien hij de fout wetens en willens heeft gepleegd;

Dat deze bepaling van toepassing is zowel op opzettelijke misdrijven als op onachtzaamheidsmisdrijven;" (Cass. 4 maart 2003, www.juridat.be).

Advocaat-Generaal De Swaef stelde in zijn conclusie bij dit arrest: "De vraag of het misdrijf "wetens en willens" werd gepleegd, moet dan ook worden beoordeeld op basis van de aanwezigheid van opzet in de concrete geestesgesteldheid van de natuurlijke persoon. Dit is overigens het meerderheidsstandpunt in de literatuur." (gevolgd door een reeks verwijzingen naar rechtsleer over de wet van 4 mei 1999).

Uit deze conclusie en het arrest blijkt duidelijk dat in het arrest van 3 oktober 1994 (hierboven randnummer 5) het Hof bedoelde "vrij en bewust" en niet "willens en wetens".

Het blijkt niet dat de heer A *wetens en willens* de onopzettelijke misdrijven (overtreding van de voormelde CAO's) beging. Eiser heeft blijkbaar tijdens zijn tewerkstelling nooit verzocht om betaling van de premie voor werk op grote hoogte en het kan niet zomaar uitgesloten worden dat verweerders geen kennis hadden van de CAO-bepalingen.

De rechtsleer is het er evenwel over eens dat deze *strafuitsluitende verschoningsgrond* niet belet dat de betrokken natuurlijke persoon op burgerlijk vlak aansprakelijk wordt gesteld voor de schade veroorzaakt door het onopzettelijk misdrijf dat hij alleszins heeft gepleegd (maar waarvoor enkel de rechtspersoon strafrechtelijk kan gesanctioneerd worden): VANDYCK, S. en VANANROYE, J., "Het lot van de burgerlijke vordering bij toepassing van de strafuitsluitende verschoningsgrond uit artikel 5,2 SW", T. Strafr., 2004, 189: "Uiteraard biedt de "decumul" van artikel 5 tweede lid Sw. geen burgerrechtelijke immuniteit voor de begunstigde natuurlijke of rechtspersoon. Een strafuitsluitende

verschoningsgrond heft immers enkel de strafwaardigheid van de strafbaar gestelde gedraging op, zonder afbreuk te doen naar onrechtmatigheid” met verwijzing naar: R. Verstraeten, l.c., 239, nr. 12; L. Dupont, Strafuitsluitingsgronden en de structuur van het misdrijf in het Belgisch strafrecht, Leuven, Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland, 1993, 72, nr. 130. Zie voor toepassing: Arbh. Antwerpen 12 juni 2002, Soc. Kron. 2003, 97.

Zie ook Arbh. Gent, 13 december 2004, RABG, 2005, 1275; VANDERLINDEN, H., “weerslag van de wet van 4 mei 1999 inzake strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen in sociaalrechtelijke aangelegenheden”, in R. Janvier, A. Van Regenmortel en V. Vervliet (eds.), Actuele problemen van het sociaal zekerheidsrecht, 8, Brugge, 2003, p. 93-94; RAUWS, W., Actualia inzake de verjaring in het arbeidsrecht, R.W. 2002-2003, p. 376), KEFER, F., o.c., p. 131).

De vraag kan gesteld worden of de voormelde (randnummer 2) uitzondering die het Hof van Cassatie maakt op de quasi immuniteit van de uitvoeringsagent wanneer de fout als misdrijf wordt gekwalificeerd, nog te verantwoorden is in de gevallen waar de wet (artikel 5 Strafwetboek) een strafuitsluitende verschoningsgrond heeft ingevoerd wanneer de dader (natuurlijke persoon) niet wetens en willens handelde. Dit des te meer waar reeds voordien meerdere auteurs stelden dat niet begrijpelijk is waarop deze uitzondering die het Hof van Cassatie maakt gesteund is:

- VAN EECKHOUTTE, W., “Vorderingen van een werknemer tegen bestuurders van zijn werkgever-rechtspersoon: mogelijkheden en grenzen”, noot onder Arbh. Gent, 13 december 2004, RABG, 2005, 1291, voetnoot 35;
- DALCQ, R., “Restriction à l’immunité de responsabilité de l’agent d’exécution”, noot onder Cassatie, 25 oktober 1990 en 26 oktober 1990, RCJB, 1992, p. 506-507 ;
- DIEUX, X., «La responsabilité civile des administrateurs ou gérants d’une personne morale à l’égard des tiers : une révolution de velours », in Mélanges John Kirkpatrick, 2004, 231, p 429 ;
- VAN OMMESLAGHE, P., “La théorie de l’organe, évolutions récentes”, in Liber Amicorum Michel Coipel, 2004, p. 775.

Overigens acht de rechtbank het niet uitgesloten op basis van de lectuur van de voorbereidende parlementaire werken bij de wet van 4 mei 1999 dat de wetgever ervan uitging dat de natuurlijke persoon die geen straf meer zou oplopen, vanzelf ook niet langer kon aangesproken worden op burgerlijk vlak. In de parlementaire besprekingen wordt vooral het voorbeeld van de milieudelicten aangehaald (waar het probleem van de burgerlijke aansprakelijkheid van de betrokkene in de praktijk wellicht via een verzekering wordt opgevangen).

Op basis van de thans geldende regels blijft echter dat beide verweerders hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schade die eiser leed ingevolge de overtreding van de CAO's (artikel 50 Strafwetboek).

5. Verjaring.

De vordering van eiser is gesteund op de misdrijven die verweerders pleegden. Deze vordering is bijgevolg niet verjaard zoals de vennootschap beweert met verwijzing naar artikel 15 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Dit artikel bepaalt “De rechtsvorderingen die uit de overeenkomst ontstaan, verjaren één

jaar na het eindigen van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van deze overeenkomst mag overschrijden".

De vordering van eiser is immers geen contractuele vordering maar is een burgerlijke vordering gesteund op een misdrijf als bepaald in artikel 3 van de voorafgaande titel van het Wetboek Strafvordering. In dat geval geldt de verjaringstermijn van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek Strafvordering dat bepaalt dat de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf verjaart volgende de regels van het Burgerlijk Wetboek of van de bijzondere wetten die van toepassing zijn op de rechtsvordering tot vergoeding van de schade. Zij kan echter niet verjaren voor de strafvordering.

Artikel 15 van de arbeidsovereenkomstenwet valt niet onder "de bijzondere wetten die van toepassing zijn op de rechtsvordering tot vergoeding van de schade", aangezien het wat betreft rechtsvorderingen tot vergoeding van schade enkel betrekking heeft op vorderingen gesteld op grond van contractuele aansprakelijkheid. In het kader van het arbeidsovereenkomstenrecht verjaren burgerlijke vorderingen voortvloeiend uit een misdrijf dan ook overeenkomstig de regels van het artikel 2262bis § 1 tweede lid van het Burgerlijk Wetboek, d.w.z. na 5 jaar, zonder te kunnen verjaren voor de strafvordering (Cass. 14 januari 2008, S.07.0050.N.).

Verder besliste het Hof van Cassatie ook "Deze bepaling is van toepassing op elke burgerlijke rechtsvordering die gestoeld is op feiten die het bestaan van een misdrijf doen blijken, zelfs wanneer die feiten eveneens een contractuele tekortkoming van de verweerder uitmaken en het voorwerp van de vordering in de uitvoering van die contractuele verbintenis bestaat, als herstel van de geleden schade". (Cass. 22 januari 2007, www.cass.be)

Toen eiser zijn vorderingen instelde bij dagvaarding van 31 december 2007, waren de vorderingen die betrekking hadden op vergoedingen die moesten betaald worden in 2004-2005- 2006 bijgevolg niet verjaard.

**OM DEZE REDENEN,
DE RECHTBANK,**

Rechtsprekende na tegensprekelijk debat en in eerste aanleg;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt de BVBA ADRIAT en de heer Philip A. hoofdelijk, als herstel in natura, tot betaling van de volgende brutovergoedingen, onder aftrek van de wettelijke inhoudingen die aan de bevoegde instanties moeten betaald worden:

- 5.056,53 EUR wegens niet betaling vergoeding "meervoudig ontslag",
- 2.155,36 EUR wegens niet betaling premie voor werken op grote hoogte,
- 353,48 EUR wegens niet betaling pro rata eindejaarspremie 2006,

verhoogd met de vergoedende interest vanaf 1 februari 2006 en de gerechtelijke interest op de nettobedragen.

Legt de kosten van het geding, begroot in hoofde van de heer M op 131,00 EUR dagvaardingskosten, ten laste van de BVBA ADRIAT en de heer Philip A die hoofdelijk gehouden zijn.

Aldus gevonnist door de 25ste kamer van de Arbeidsrechtbank van Brussel waar zitting hielden:

Carla CORBISIER,
Christophe DEMAEREL,
Jean MOONS,

Rechter,
Rechter in sociale zaken - werkgever,
Rechter in sociale zaken - arbeider,

en uitgesproken ter openbare zitting van **23 -06- 2009** waar aanwezig waren:

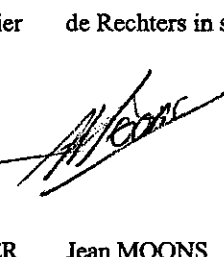
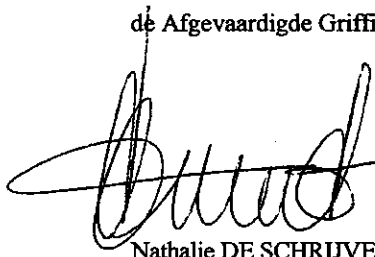
Carla CORBISIER,
Bijgestaan door Nathalie DE SCHRIJVER,

Rechter,
Afgevaardigde Griffier,

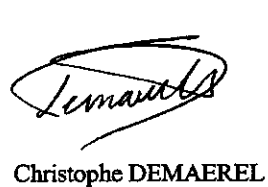
de Afgevaardigde Griffier

de Rechters in sociale zaken,

De Rechter,

Nathalie DE SCHRIJVER Jean MOONS

Christophe DEMAEREL

Carla CORBISIER